

Scurriële cocasheid

Watskeburt, dicteeschrijvers! Zoals u direct al uit bovenstaande elektriserende titel begreep, zoomen we vanavond niet in op doom en gloom, nee, u zult geambeteerd worden met het niet-serieuze.

Het woord humor werd al vóór 100 v.C. door Oud-Griekse wijsgeren gemunt, het verwijst naar de lichaamssappen die destijds het menselijk temperament regelden. Er bestaan vele vormen van humor, van het halloweenmasker, via de polichinel tot aan stand-upcomedy. Helaas is er thans onvoldoende gelegenheid dit thema voor rupsjes-nooit-genoeg uitputtend te behandelen, maar de navolgende voorbeelden zullen aantonen hoe heilzaam humor is, zowel voor de olijke kwant in kwestie als voor zijn publiek.

“Maakt u als helderziende weleens wat onverwachts mee?” “Jazeker, morgenavond nog!” Zo’n gesprekje vindt bijna iedereen grappig, behalve misschien enkele in gris de lin uitgevoerd gros-de-Tours dragende paragnosten of sommige sneue, naar kajapoetiholie ruikende kristallenbolkijksters. En ook de volgende ontboezeming zal geen gestresten opleveren: “Mijn vrouw was zwanger. Wanneer het een meisje werd, zou ze Koreander gaan heten. We hoopten dan ook dat het een jongetje werd”. Een ander voorbeeld van onbekommerde humor van Nederlands fabricaat komt van de helaas veel te jong overleden vrijewoordequibrist Drs. P:

Sikkels klinken, sikkels blinken,
ruisend valt het graan.
Als je iemand weg ziet hinken
heeft hij 't fout gedaan.

Elke oud-leaoscholier en elk lid van de huidige generatie havoërs en vwo'ers begrijpt natuurlijk dat hier sprake is van satire en dat het linkerboven- of -onderbeen van de onfortuinlijke garvengaarder niet echt geblesseerd raakte!

Het is duidelijk dat humor vaak relaxt, maar voor de betrokkenen is het niet altijd ontspannen picknicken. Een onschuldige opmerking als “de armen van een vrouw zijn geschapen om licht typewerk te verrichten, maar je kunt er ook een kind in leggen”, vinden mannen bijvoorbeeld wel oké, maar bij een struise wilhelmina-vooruit heb je meteen essetee aan de knikker. Zij vindt je een hondsvot, hoe kalos k'agathos je ook bent.

Doch de grenzen van het ewigweibliche worden pas echt bereikt als de bruid abusievelijk in een plooi van haar jurk stapt en al struikelend in haar uit gore-tex vervaardigde interlockje of ander dessoustje te water raakt. Bruiloftsgasten waarderen deze slapstick vanjewelste universeel, bruiden nochtans niet. Ook de naïeve

reclamemaker (*egregiously an ass*) die 'schoenen voor heren met een smal toelopende neus' verzon, kreeg het deksel op de zijne.

Soms kent humor een caustische en vileine assaisonnering die tóch functioneel is: een laat binnenrennende student, en nage, krijgt bijvoorbeeld van zijn uhd te horen: "Je vindt het toch niet erg dat we al begonnen zijn?" Dit mildironische commentaar zou echter door de koning van het vroegtwentigste-eeuwse sarcasme, Groucho Marx, slap zijn bevonden, hij gaf heel anders lik op stuk. Zijn in Plat-New Yorks vanaf het proscenium geuite "Ik vergeet nooit een gezicht, maar voor u maak ik graag een uitzondering" voelde voor het slachtoffer aan als een met de klisterspuit toegediend klyasma ...

Daarom zouden er misschien een soort mohsschaal voor humorhardheid, alsmede macs voor moppen, moeten bestaan. Echter, ter relativering: het gebruik van calciumcyanamide en psilocybine heeft ernstiger gevolgen, en van sarcasmeslachtoffers hoeft de ahboris niet te worden bepaald. De allerallermooiste humor combineert een lach en een traan, zoals Marx' opmerking in zijn brief aan een antisemitische zwembaddirectie: "Mijn dochter is half Joods, zou ze daarom misschien tot haar middel in uw zwembad mogen?"

Zoals uit het bovenstaande caleidoscopische overzicht blijkt, is humor ubiquitair en nuttig. Hij draagt bij aan een relaxed samenzijn, of het nu een conchigliemaaltijd of een rit met uw rijinstructeur betreft. De kans op ontsporing van een grap is klein en de positieve effecten ervan zijn groot: u moet nooit ofte nimmer bang zijn, laat u niet kleinkrijgen!

Toch loopt u het risico gefronste wenkbrauwen te veroorzaken, daar loopt menig tenzone- of boutadeschrijver tegenaan. Dit vormt echter geen excuus voor het al van tevoren afzwakken van humor, want de met een knicksje geserveerde krachteloze en euphuïstische witz – 'baklava bakken met een balaclava op', of 'al meringue etend de merengue dansen', haha – keelt de humor. Een samenleving die louter sjabloongrapjes en rebetika produceert, heeft dan ook slechte vooruitzichten, want zoals werk de vloek is van de drinkende klasse, zo is de precieuze stijve hark dat voor zijn omgeving.

Er zijn maar weinig situaties waarin humor ongepast is. Op de crematie van Drs. P werd bijvoorbeeld flink gelachen, hetgeen – rojem! – bijdroeg aan een waardig en ontroerend afscheid. Humor vermindert gesupprimeerde spanning. Dat is belangrijk, want in de kelder bewaarde vuile was doet het hele huis stinken. Hang hem daarom buiten, waar de wauwe wind en het zachte zonlicht van de waarheid erdoorheen kunnen spelen!

Echter – houd u vast! – u zúlt ooit gekwetst worden. Houdt u dan dit aforisme van Oscar Wilde in gedachten: "Vergeef altijd uw vijanden, niets irriteert ze méér!"

(Met dank aan Herman Finkers, A.C.W. Staring, Drs. P, Freek de Jonge, William Shakespeare, Groucho Marx, Oscar Wilde, Marjan Wonnink en Toon Vandenheeden.)